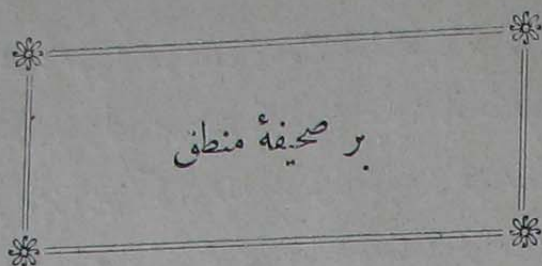

مکتب درس‌لری

مندرجات

۱ - منطق موضوع و تقسیمی - منطق مطلق. ۲ - فکر و اصطلاحاتك وسعت وادراكی - تعریف و تقسیم. ۳ - تصور. قضیه - تصدیق - استدلال؛ قیاس - قیاسك انواعی بوكا دائر قواعد - قیاسك حسن استعمالی و سوء استعمالی - براهین استدلالیه‌ك انواعی.

— قیاسك انواعی بمختندن مابعد —

بر قیاسك تمامیه مقنع اولسی ایچون حد وسطی هیچ اولمز ایسه بر دفعه اولسون کندی عمومیتی ایچریسنده اخذ اولنملی و یا خود اولانجه وسعت معناسیله مقدم و تالی قضیه‌لرده ذکر ایدلملیدر که دیگر ایکی حددن هر بری حد وسطینك قسم دیگریه قابل مقایسه اولسون. فقط بوقاعده دخی اتیده کی مثاله اولدینی کی بعضاً متناقض اولور: (هر ناموسلی ادم کندی ایشلریله اشتغال ایدر. — مع مافیه هر کیم کندی ایشلریله اشتغال ایدرسه ناموسلی بر آدمدر) بو مثاله ایلك قضیه‌ك دوغرو اولدینی فرض اولنسه بیله اوندن بونتیجه‌یی چیقارمق قابل دکلدر.

اگر بویله اولورسه ناموسلی ادملردن بشقه‌سك کندی ایشلری ایله اشتغال ایتسی قابل دکلدر. کی بر معنا کلاشلمش اولور. مقدم و تالی قضیه‌لرده اولدینی کی قضیه متجه‌ده، ده هیچ بر حدك دها زیاده عمومیتله اخذ ایدلمسی ممکن دکلدر.

مثلاً: (فقیرلر شایان مرحتدر — بوادم فقیر دکلدر — او حالده مرحمت ایدلملیدر.) بومثاله‌ده بر تناقض وارددر. چونکه هیچ کیمسه‌ك یالکز فقیرلر سزای مرحتدر. «زکینلر مرحته شایان دکلدر» نتیجه‌سی چیقارمغه حق اوله‌ماز.

موجه وکلیه اولان قضیه لرده محمول علی العاده دائره وسعتنک اولانجه محدودیتیه استعمال ایدیلیرکه او حالده عبارت تامه (فقیر لر شایان مرحمت اولان فرقه لر دن بریسیدر .) شکنده اولور .

سالیه حالده ایسه محمول صوگ درجه ده وسعت احاطه سیله ذکر ایدیلیر :

(بو ادم هیچ بروجله سزای مرحمت دکدر) عبارت تامه سنده اولدینی کبی نتیجه اصلا مقدم ایله قالی بی تجاوز ایده مز . یعنی کرک مقدم و کرک تالیدن هر هانکی بری جزئی و یا خود سالیه اولدینی حالده نتیجه هیچ بر وقت عمومی و یا خود مثبت اوله ماز .

اگر قیاس اوچدن زیاده حدی حائر ایسه نتیجه نامعقول اولورکه بو صورتله بر مهمیتی تعقیب ایدن حدلردن بریسی متعاقباً ایکی مختلف معنایه النمشدر ؛ دیمکدر .

قیاسک حسن استعمال وسوء استعمالی

بر قیاس خطالره مالامال اولدینی حالده پک واضح ده کورونه بیلیر ، بوکا ایسه مقدمله تالینک دوغری اولماسی سببیت ویریر . واکثریا یا کلش براستدلال یا بمقدن دکل بلکه یا کلش بر اساسه استناد ایدلمکدن شایر بیلیر . هرشیدن اول شورایی نظردقته المیدرکه عمومی بر نتیجه استیصال ایچون ترتیب ایدیلیر بر سفیه عمومیه آنجق قسماً . دوغرو اولورسه انسان نتیجه یی اصلا حساب ایتدیکی بر صورتده قبوله مجبور اولور .

(هر کیمک حافظه سی قوتلی ایسه محاکمه سی یوقدر)

اساسی اوزرینه بناء کلام ایدیلیرسه (شوادمک حافظه سی قوتلی در . بناءً علیه محروم محاکمه در) نتیجه سنی ویرمکده هیچ بر مشکلات تظاهر ایتمز . شو قدرکه اساساً قضیه اولادوغرو دکدر .

بونک دوغرو اولدینی قبول ایتسه ک بیله (او ادمک قوتلی بر حافظه یه مالک اولسی) حقنده کی غیر کافی اماراتدن شایر یلهرق یا کلش بر تصورده میدان کتیر یله بیلیر .

او حالده اساسک عمومیتنی تقویه و مطالعات محقه یه اشتغال اوانان حال خصوصیی اداخل ایتک ایچون ایجه تدقیقات اجر ایدلمک لازمدر . عمومیتن خصوصیتی استخراج ایسه آنجق استنتاج واسطه سیله اولور .

چونکه استنتاجك قواعدی استدلاله اساس تحری ایتمی اوکره‌تیر. فقط بر تصدیق استناد ایتدیکی تصوریده کی خطایی طانیق ایچون اك ای واسطه تصدیقاته برقیاس منتظم شکلی ویرمکدر : (formuler)

مثلا (اونك پك چوق خاطراتی یعنی استحضارات علمیه سی اولدینی ایچون پك ای محاکمه ایدر.) دینیلیر. فقط (بودمك خاطراتی یوقدر - بناءً علیه محاکمه دن محرومدر) دیمکده بر آرز تردد واقع اولور.

یعنی مستثنیات ده‌ا زیاده نظر دفته چارپار.

قیاسلرک هر قسمی لایققطع بر طاقم براهین ایله اثبات ایتمک ایسته‌مک غایت غریب اولور. شو قدرکه بوصورتله یاپیلان تصدیقاتده کی بوسؤ استعمال حقیقی ده‌ا زیاده اظهار واکشاف ایدر. چونکه عبارات مظننه براز سفسطه ایله مستور اولورسه یعنی دعوی مجرد؛ بوصورتله ترکیب ایدن حدود وقضایانك قولایلقله تحلیل وتدقیق ایدیلسنه اکثریا بیوک برمانعه تشکیل ایدر.

مختلف براهین استدلالیه

قیاسلره بر طاقم براهین استدلالیه‌ده علاوه اولور. بونلردن باشلیجه‌لری بر مقدمه ایله بر نتیجه‌دن عبارت اولور.

(قیاسی مطوی = enthymène) هر قضیه‌سی دلیلله برابر ذکر ایدیلن قیاس تمثیل ویاخود قیاس اقترانی مرکب و (اپی کرهه = épicheièmè)، (قیاس مرکب = Sorit) یکدیگرینه ضد ایکی نتیجه‌ی حاوی بولنان (قیاس مقسم = Dilemme) دن عبارتدر.

(قیاسی مطوی) ده‌ا مقدم وتالیدن بری محذوفدرکه استدلالك اك بسیط بر شکلی در. مثلا (مادامکه حکما دخی انساندر. بناءً علیه خطاده ایدرلر) و (منطق فائده‌ایدر. چونکه محاکمه ایتمی اوکره‌تیور) دینیلورکه بونلرده (هر انسان خطا ایده بیلیر) (هر محاکمه ایتمی اوکره‌تن فائده‌ایدر) قضیه‌لری محذوفدر.

ذاتاً بوقیاسك فرانسزجه مقابلی اولان (آتی من) کلمه‌سی روجه‌دن النمش اولوب (ناتمام معناسنی افاده ایدر) (وآپی کرهه) مقدم وتالی قضیه‌لرک هر ایکیسنه ویاخود یالکز برینه بر دلیلك ترفیق اولنمه‌سیله حصوله کلن قیاسدر. مثلا جنایتله محکوم ایدمك ایسته‌نیلن بر آدم

ایچون : (هر کیم قصداً بر جنایت ایقاع ایدرسه جزاسی اعدامدر — بو آدمک قصداً بر جنایت ایقاع ایتدیکی ایسه شو وشو شاهدلر طرفندن کوروله رنک اثبات ایدلمشدر . او حالده ...) قیاسی بر قیاسی اقتزائیء مرکدر :

(قیاس مسلسل) ایسه برینک دلیل ویا نتیجه سی اولمق اوزره بر چوق مختلف قضیه لردن تشکل ایدن بر زنجیردر ؛ دنیاه بیلیر . مثلاً ($a = b$ ، $b = c$ او حالده $a = c$) وکذا (بونهر کورولتی ایدیور — کورولتی ایدن متحرکدر — حرکت ایدن منجمد دکدر — منجمد اولمزه بنی اورته یه کچیره مز — او حالده بونهر بنی کچیره مز) قیاسلری کبی .

(قیاس مقسم) ه کلهجه لغهء معناسی ایکنجی نتیجه یه مالک برهان دیمکدر . بوراده کی نتایج تمامیه یکدیگرینک ضدی اولوب بونلردن یالکیز برینک ذکر ی دیکرینه منافی اولور . (ایکیسندن بری) تعیرنده اولدیغی کبی که بو صورته باشلایان بر قضیه مقسم اولمش اولور . مثلاً بر قوماندانک معیتده بولنان وبر محاربه ده فرقه نک هزیمته سبب اولان بر ضابطه (سنک اثنای حربده بوموقعه لیاقتک وارایدیسه برخیانث اتری اولارق حربی غیب ایتدک یوق ایدیسه بر حرص شهرت نتیجه سنده اوموقعی غصب ایتدک . مع مافیه هرایکی حالده ده قباحیایسین !) صورتنده اولان تکیدری کبی که بو یولده تشکل ایدن قیاسلرده مطلقاً قضیه لردن بریسی یا کاش اوله جقدر .

استدلالی اولان قیاسلره اک مکمل نمونه لر ریاضیاتده موجوددر . ایشته ذکائی منطق مطلق قواعدینه الشدیرمق ومحاکمه لریمزدن تام ومعقول نتیجه لر استحصال ایتک ایچون بو کبی علومه اولدجه اهمیت ویرملی یز .

— ختام —

